

EL PAÍS

QUADERN.

Un gènere fràgil

Francesc Calafat publica 'Països de paper', un recull antològic dels seus articles de crítica literària

ADOLF BELTRAN | 20 MAR 2013 - 21:34 CET

Archivado en: Periodismo Literatura Medios comunicación Cultura Comunicación

Francesc Calafat. / JESÚS CÍSCAR

El periodisme és un ofici fragmentari, fet d'eventualitats. La crítica literària, encara ho és més. El crític que publica en els diaris, per tant, es veu sotmés als avatars episòdics d'una pràctica amenaçada per la dispersió. Però el crític és, encara que precari, un actor imprescindible de la "gran conversa" que la literatura estableix "entre ella mateixa i els discursos que genera". A ell li pertoca el paper, en part d'acusador, en part d'advocat defensor, però també de jutge, com destaca Francesc Calafat (Bellreguard, 1960), citant Enric Sòria, en el pròleg del seu llibre *Països de paper* (Afers), un volum on recull el treball de molts anys en mitjans com aquest mateix *Quadern* d'EL PAÍS, com el periòdic *Avui*, el setmanari *El Temps*, o les revistes *Caràcters*, *Ínsula* i *L'illa*.

Qui ha tingut ocasió d'observar de prop el procés de publicació de la crítica de llibres sap que no es tracta, simplement, de comentar una obra o una altra. El crític no és un franc tirador, sinó algú que segueix la producció literària, que en té una visió panoràmica i que la viu amb una passió que no arriba a ofuscar-lo. El crític, com l'escriptor, és abans que res un lector. "Em sent i em sé lector", diu Calafat en el pròleg que comentem. "Cosa dels anys. Això no demana res especial. Les obligacions vénen quan es transcendeix l'àmbit privat, i el plaer i l'esforç es converteixen en públics, per la responsabilitat i el compromís que comporten".

Països de paper remet al títol de la secció de Calafat, *Un país de paraules*, i s'estructura a partir de la crítica que ha publicat sota aquest epígraf en EL PAÍS. L'abast temporal és ampli: va del 1990 al 2008. I la temàtica s'organitza en cinc blocs, que van de la reflexió sobre el sentit de la literatura a l'aproximació a l'assaig, passant per la narrativa i la poesia que es fan en català al País Valencià. Com que l'autor no és algú que tinga per costum extremar el judici, no hi ha cap intenció canònica en el conjunt, tot i que s'hi il·luminen mons, autors, singularitats i confluències.

Sospite que Calafat es troba més a gust amb la visió d'Anatole France, quan considerava el crític una persona "que ens conta les aventures de l'ànima humana entre les obres mestres", que amb la idea d'un sentinella, apostat per a descobrir un geni o impedir un sacrilegi. Ell mateix es desmarca del "perill del dictamen, del dogma", del

Països de paper. Notes sobre literatura.

Francesc Calafat.

Afers, Catarroja, 2013.

276 pàgines

crític convertit en “un fiscal contumaç” i de l’agressivitat a l’hora d’avaluar autors i obres perquè es tracta d’una actitud que pot generar “bons articles, no sempre bons judicis”. Per a ell –ho confessa explícitament–, la crítica literària és “un gènere fràgil”, que es mou en la corda fluixa. “És i no és. És divulgació, però malda per ser alguna cosa més”.

Al llarg d’aquesta selecció de seixanta-dos textos de crítica literària, l’autor se’ns perfila com un lector lúcid, que no alça mai “el dit acusatori”, però tampoc no defuig l’opinió i el criteri a l’hora de subratllar encerts i mancances de novel·les, assaigs, obres poètiques o tendències. Especialment atent a les trajectòries, també en desvela afinitats i “lectures”. Més encara, ens dibuixa una realitat, la de la literatura valenciana actual, densa i diversa. No estem, per tant, davant només d’unes “notes sobre literatura”, com s’ha subtitulat, en pla minimalista, un llibre encapçalat per una citació de C. S. Lewis molt significativa: “Mai no sóc més jo mateix que quan llegeixo”.